EXTRAORDINAIRE

Aº 1808. * Nº 204.

HAAGSCHE COURANT.

Woensdag den 21 December.

'sHAGE, *den* 21 *December.*

Oogenbliklyk ontvangen wy de volgende allerbelangrykste en gewigtigste tydingen, met de brieven van PARYS van den 16 dezer, dewelke wy oordelen op deze buitengewoone wyze te moeten bekend maken.

VEERTIENDE BULLETIN VAN HET LEGER VAN SPANJE.

Madrid, den 5 December 1808.

Den 2den, des namiddags, kwam Z. M. in persoon op de hoogten, die *Madrid* bestryken, en alwaar de divisien dragonders der generaals *Latour-Maubourg* en *Lahoussaye* en de Keizerlyke garde te paard zig bevonden. De verjaardag der kroning, dit tydperk, het welk zo veele dagen, voor altyd gelukkig voor *Frankryk* heeft doen uitblinken, herinnerde in alle harten, de verrukkendste gedagtnis, en boezemde aan al de troupen eene geestvervoering in, die zig door duizend toejuichingen deed blyken. Het weeder was zeer schoon en evenaarde aan dat, welk men in de schoonste dagen der maand Mey in *Frankryk* geniet.

De Maarschalk Hertog van *Istrie* (*Bassières*) deed de stad opeischen, alwaar zig eene kryges junta had geformeerd, onder voorzitting van den generaal *Castellar*, die den generaal *Morla*, kapitein-generaal van *Andalusie* en inspecteur-generaal der artillery, onder zyne bevélen had. In de stad bevond zig een groot getal gewapende boeren, die zig van alle kanten derwaard hadden begeven, 6000 man troupen van linie en 100 stukken kanon. Zedert 8 dagen bebolwerkte men de straaten en poorten der stad; 60,000 man waren in de wapens: van alle kanten deed zig het geschreeuw horen, de klokken van 200 kerken luidden te gelyk en alles vertoonde het beeld van wanorde en zinneloosheid.

Een generaal der troupen van linie verscheen by de voorposten, ten einde op de sommatie van den Hertog van *Istrie* te antwoorden; hy was verzeld en begeleid door 30 man van het volk, welks kleeding, aanzien en woeste taal aan de moorden van September herinnerden. Toen men den Spaanschen generaal vraagde, of hy vrouwen, kinderen, grysaards aan de yslykheden dener bestorming wilde blootstellen, liet hy bedekelyk de smert blyken, door welke hy doordrongen was; hy gaf door tekenen te kennen, dat hy den druk zugtte, zo wel als alle braave lieden van *Madrid*, en toen hy zyne stem verhief, waren zyne woorden door de ellendelingen ingeboezemd, die hem gade sloegen. Men kon in het minste niet twyfelen aan de uitspoorigheid, tot welke de dwingelandy der menigte gedreven was, toen men hem van zyne eigen woorden een verslag zag opstellen, en dezelven door ondertekening deed bekragtigen door de voorvegters, die hem omringden.

De adjudant van den Hertog van *Istrie*, die in de stad gezonden was, door volk van de laagste klasse gegrepen, was op het punt van vermoord te worden, toen de troupen van linie, hier over verontwaardigd, hem onder haare bescherming namen, en aan zynen generaal deden overgeven.

Een slagers knegt van *Estramadura*, die het bevél had aan eene der poorten, durfde begeeren, dat de Hertog van *Istrie* zelf, geblind, in de stad zou komen: de generaal *Montbrun* veragtte deze vermetelheid met verontwaardiging; hy werd aanstonds omringd, en ontkwam alleenlyk door het trekken van den sabel: weinig scheelde het, of hy ware het slagtoffer geweest der onvoorzigtigheid, waar by hy had vergeten, dat hy met geen beschaafde vyanden te doen had.

Kort daarna begaven zig deserteurs van de Waalsche gardes naar het leger. Hunne verklaringen overtuigden, dat de eigenaars, de braave lieden zonder eenigen invloed waren; en men moest geloven, dat alle bevrediging onmogelyk was.

Daags te vóren werd de Marquis van *Perales*, een agtingswaardig man, die tot daar toe het vertrouwen van het volk scheen gehad te hebben, beschuldigd, de patroonen met zand gevuld te hebben. Hy werd op staande voet gewurgd, en zyne verscheurde leden werden als zegentekens door al de wyken der stad gezonden. Men besloot, al de patroonen weêr overtemaken, en 3 of 4000 monniken werden naar het *Retiro* gebragt en tot dien arbeid gebruikt. Er was bevél gegeven, dat al de paleizen, al de huizen gestadig moesten openblyven voor de boeren uit de omstreeken, die er soepen en spyzen moesten gereed vinden.

De Fransche infantery was nog drie uuren van *Madrid*. De Keizer besteedde den avond om de stad optenemen en een ontwerp te maken van aanval, het welk overeenkwam met de omzigtigheden, die het groot getal eerlyke lieden verdiende, die zig altyd in eene groote hoofdstad bevinden. *Madrid* stormenderhand te veroveren kon eene krygsverrigting zyn, die weinig zwarigheid in had; maar deze groote stad tot onderwerping te brengen door beurtlings geweld en overreding te gebruiken, en de eigenaars en waarlyk deugdzaame lieden aan de onderdrukking te onttrekken, onder welke zy zugten, dit is moeilyk. Al de pogingen van den Keizer in deze twee dagen hadden geen ander doel; dezelven zyn met den besten uitslag bekroond.

Te 7 uur kwam de divisie *Lapisse* van het korps des Maarschalks, Hertog van *Bellune* (*Victor*), aan. De maan was zo helder, dat haar schynsel den dag scheen te verlengen. De Keizer bevool den brigade-generaal *Maison* zig meester van de voorsteden te maken, en gelastte den divisie-generaal *Lauriston*, deze verrigting te ondersteunen door het vuur van 4 stukken artillery der garde. De voltigeurs van het 16 regiment maakten zig meester van de huizen, en voornaamlyk van een groot kerkhof. By het eerste vuur liet de vyand ruim zo veele lafhartigheid blyken, als hy trotsheid gedurende den ganschen dag had betoond.

De Hertog van *Bellune* gebruikte den ganschen nagt om zyne artillery te planten op de aangewezen plaatzen tot den aanval.

Te middennagt zond de Prins van *Neufchatel* een' Spaanschen luitenant-kolonel der artillery naar *Madrid*, die te *Somo Sierra* gevangen was gemaakt, en met schrik de dwaaze hardnekkigheid zyner medeburgers zag. Hy belaste zig met den nevensgaanden brief (No. 1).

Den 3 des morgens te 9 uur kwam dezelfde parlementair terug in het hoofdkwartier, met den nevensgaanden brief (No. 2).

Maar de Brigade-Generaal der artillery *Senarmont*, een officier van groote verdiensten, had zyne 30 stukken artillery reeds geplaatst, en een hevig vuur begonnen, het welk bres had gemaakt in de muuren van het *Retiro*. Voltigeurs van de divisie *Villate* door de bres gegaan zynde, volgde hun bataillon hen, en in minder dan een uur waren 4000 man, die het *Retiro* verdedigden, overhoop geworpen. Het paleis van het *Retiro*, de gewigtigste posten van het observatorium, van de porcelein-fabriek, van de groote kazerne en van het hotel van *Medina-Celi*, en al de uitgangen, die in verdediging waren gesteld, werden door onze troupen verweldigd.

Van een' anderen kant wierpen 20 stukken kanon van de garde hauwitzers en trokken de oplettendheid van den vyand op eenen valschen aanval.

Men zou zig nauwlyks de wanorde kunnen verbeelden, die in *Madrid* heerschte, indien een groot getal gevangenen, van tyd tot tyd aankomende, geen berigt hadden gedaan van de vreeslyke tooneelen van allerlei aart, die deze hoofdstad aanbood. Men had de straaten afgesneden, de huizen met kanteelen voorzien; met baalen van katoen had men straatverschansingen gemaakt; de vensters met matrassen voorzien; zulken der inwoners, die wanhoopten aan den goeden uitslag van eenen verblinden tegenweer, vlugtten naar het land: anderen, die eenige reden hadden behouden, en zig liever voor een' edelmoedigen vyand in den schoot hunner eigendommen wilden vertonen, dan ze overtegeven ter plundering van hunne eigen medeburgers, verzogten, dat zy aan geen bestorming zouden blootgesteld worden. Zulken, die der stad vreemd waren, of die niets te verliezen hadden, begeerden, dat men zig tot het uiterste zou verdedigen, de troupen van linie van verraad beschuldigende, en dezelve verpligtende met het vuren voort te gaan.

De vyand had meer dan 100 stukken kanon op de batteryen; een veel grooter getal twee- en drie-ponders opgegraven, uit de kelders gehaald en op karren gebonden, groote toerusting, die alleen tot een bewys kan dienen van de zinneloosheid van een volk, overgelaten aan zig zelven. Maar alle middelen van verdediging waren vrugteloos geworden: meester van het *Retiro* zynde, is men het van *Madrid*. De Keizer was ten uiterste bezorgd, dat men niet van het eene huis in het andere ging. Het was met de stad gedaan geweest, indien men veele troupen gebruikt had. Men deed slegts eenige kompagniën voltigeurs aanrukken, welken de Keizer zig altyd weigerde te doen ondersteunen.

Te 11 uur schreef de Prins van *Neufchatel* den bygevoegden brief (No. 3). Z. M. bevool ten eerste, het vuur op alle plaatsen te doen ophouden.

De generaal *Morla*, een der leden van de militaire junta en Don *Bernardo Triarte*, door den stad gezonden, begaven zig te vyf uur in den tent van Z. D. H. den majoor-generaal. Zy gaven te kennen, dat alle wel denkende lieden niet twyfelden, dat de stad zonder hulpmiddelen was, en dat de voortduring van tegenweer eene waare dwaling was; doch dat de laagste klassen van het volk en de menigte van vreemde lieden in *Madrid*, wilden zig verdedigen, en dagten het te kunnen doen. Zy verzogten den dag van den 4de om het volk tot reden te brengen. De Prins majoor-generaal stelden hen aan Z. M. den Keizer en Koning voor, die hen zeide: „ Gy maakt te vergeefs gebruik des naams van het „ volk; indien gy het niet tot bedaaren kunt brengen, „ is het om dat gy zelven het opgehist hebt, gy hebt het „ door onwaarheden doen dwaalen. Laat de Priesters, de „ hoofden der Kloosters, de Alcaden, de voornaamste eigenaars by een komen, en dat Stad tusschen dit en 6 uur „ 's morgens zig overgeve, of dezelve zal niet meer bestaan. Ik wil nog ik kan myne troupen niet terug trekken. Gy hebt de ongelukkige Franschen gevangenen omgebragt, die in u handen gevallen waren. Gy hebt, „ weinige dagen geleden, op de straaten doen slepen en ter „ dood brengen, twee bedienden van den Gezant van *Rusland*, om dat zy geboren Franschen waren. De onkunde en de lafhartigheid van eenen generaal hadden in „ u handen gesteld, troupen die op het slagveld gekapituleerd hadden, en de kapitulatie werd gehonden. Gy, „ Mynheer *Morla*, wat brief heb gy aan dien generaal geschreven? Het zoude u wel voegen van plundering te „ spreken, gy die in *Roussillon* gekomen zynde, al de vrouwen hebt weggevoerd, en dezelven als eenen buit tusschen uwe soldaaten verdeeld hebt. Wat regt had gy, „ bovendien, een dergelyke taal te voeren? De kapitulatie „ verbood het uw. Ziet welk het gedrag der Engelschen „ geweest is, die verre zyn zig te kunnen beroemen, strenge „ waarnemers van het regt der volken te zyn. Zy hebben „ zig over de Conventie van *Portugal* beklaagd; doch zy „ hebben ze ter uitvoer gebragt. De militaire tractaaten te „ schenden, is alle beschaving verwerpen, het is zig op „ dezelfde linie stellen der Bedouinen der woestynen. Hoe „ durfd gy dan eene kapitulatie te eischen, gy die de kapitulatie van *Baylen* geschonden hebt? Zie daar hoe het onregt en de kwaade trouw altyd ten nadeel valt van de „ geenen, die zig er schuldig aan gemaakt hebben. Ik had „ eenen vloot te *Kadix*; zy was de Bondgenoot van *Spanje*, „ en gy hebt tegen haar de mortieren van den stad gerigt, „ alwaar zy het bevél voerdde. Ik had een Spaansch-leger „ in myne gelederen: ik zag liever dezelve op de Engelsche schepen overgaan, en verpligt te zyn haar van de „ hoogte der rotzen van *Espinosa* neder te storten, dan haar „ te ontwapenen; ik verkoos liever 7000 vyanden meer te „ bestryden te hebben, dan de goede trouw en de eer te „ verzaken. Keerd naar *Madrid* terug. Ik geef u tyd tot „ morgen ogtend te 6 uur. Komt dan terug, als gy my slegts

„ van het volk te ſpreken hebt, dat het dan gy om my te „ zeggen, dat het onderworpen is. Zo niet, zult gy uwe „ troupen, allen over de kling ſpringen."

De generaal *Morla* en de generaal Don *Fernando de la Vera*, gouverneur van de ſtad, vertoonden zig den 4de 's morgens te zes uur aan den tent van den Prins majoor generaal. De redevoering van den Keizer, te midden der aanzienlykſten herhaald; de zekerheid dat hy in perſoon kommandeerde; de verliezen den vorigen dag ondergaan hadden het leedwezen en den ſmart in alle geesten gebragt; gedurende de nagt, hadden de oproerigſten zig aan het gevaar door den vlugt ontheven, en een gedeelte der troupen hadden zig verſtrooid.

De generaal *Belliard* nam te 10 uur het bevel over de Stad *Madrid*; de posten werden aan de Franſchen overgegeven, en een algemeen pardon werd afgekondigd.

De mannen, de vrouwen en de kinderen verſpreidden zig van dit oogenblik af met zekerheid door de ſtraaten. De winkels bleven tot 's avonds te elf uur open. Al de burgers gingen de bolwerken vernielen en plaveidden de ſtraaten weder, de monniken keerden weder in hunne kloosters, en binnen weinige uuren maakte *Madrid* de buitengewoonſte vertoning; onverklaarbaare verſcheidenheid voor die geene welke de zeden der groote ſteden niet kend. Zo veele mannen, die zig zelven niet konden ontveinzen, het geen zy by eene dergelyke gelegenheid zouden gedaan hebben, verwonderen zig over de edelmoedigheid der Franſchen. 50,000 Wapenen zyn overgegeven, en 100 ſtukken kanon zyn by de *Retiro* verzameld. Voor het overige, kan den angst, waar in de inwoners van deze ongelukkige ſtad zedert vier maanden geleefd hebben, niet beſchreven werden. De junta was zonder magt; de onkundigſte en de woedenſte mannen oefenden hunne magt, en het volk vermoordden of dreigden met den galg, ieder oogenblik, deszelfs magiſtraaten en haare generaals.

De generaal de brigade *Maiſon* is gekwetst. De generaal *Bruyere*, die onverzigtiglyk voorwaard gekomen was, in den oogenblik, dat het vuuren ophield, werd gedood. Twaalf ſoldaaten werden gedood, vyftig zyn gekwetst. Dit gering verlies voor eene zo gedenkwaardige gebeurdnis, is men aan de weinige troupen, die in gevegt waren verſchuldigd; men heeft het ook te denken, men moet het zeggen, aan de uiterſte lafhartigheid van al wat de wapens in handen had.

De artillery, heeft, volgens deszelfs gewoonte, de grootſte diensten bewezen.

Tien duizend vlugtelingen uit *Burgos* en van *Somo-Sierra* ontkomen, en de 2de diviſie des legers van reſerve, vonden zig den 3 op den afſtand van uuren van *Madrid*, doch, door een pike dragonders aangevallen, ſloegen zy op de vlugt, 40 ſtukken kanon en 60 caiſſons agterlatende.

Eene trek verdiend aangehaald te worden.

Een oud generaal, buiten dienst, een tagtigjarige gryzaard, was in zyn huis te *Madrid*, by de ſtraat van *Alcada*. Een Fransch officier treed binnen en huisvest zig er met zyn manſchap. Deze agtingswaardige gryzaard verſchynt voor dien officier, houdende eene jonge dogter by de hand, en zeide: „ Ik ben een oud ſoldaat, ik ken de regten en de ongebonden eid van den oorlog; zie daar myne dogter: ik geef haar 900,000 livres tot een huwlyks-ſchat; bewaard haar eer en zyt haar man." De jonge officier neemt den gryzaard, zyn huisgezin, en zyn huis onder deszelfs beſcherming. Wat zyn zy ſchuldig, zy die zo veele ſtille burgers van eenen grooten ſtad aan zo veele rampen blootſtellen!

De Hertog van *Dantzig* (Maarſch. *Lefebvre*) is den 3 te *Segovie* aangekomen.

De Hertog van *Istrie* met 4000 man kavelery ging de diviſie *Pennas* vervolgen, welke by den ſlag van *Tudela* ontſnapt was, en zig op *Guadalaxara* gerigt had.

Florida Blanca en de *Junta* waren van *Aranjuez* gevlugt, en hadden zig in *Toledo* geborgen. zy hebben zig in die Stad niet in zekerheid gedagt, en zyn by de Engelſchen gevlugt.

Het gedrag der Engelſchen is ſchandelyk! Zy waren reeds den 20 aan het Escuriaal ten getale van 6000, zy hebben er eenige dagen doorgebragt. Zy verbeelden zig niet minder dan de pyreneën overtetrekken, en op de *Garonne* te komen. Hunne troupen zyn luisterryk en wel geoeffend. Het vertrouwen dat zy de Spanjaarden ingeboezemd hadden is onbegryplyk; zommige hoopten dat deze diviſie zig naar *Somo Sierra* zoude begeven, anderen dat dezelve de hoofdſtad van zo eenen geliefden Bondgenoot zoude komen verdedigen; doch allen kenden de Engelſchen kwalyk. Nauwlyks had men berigt dat den Keizer te *Somo Sierra* was, of de Engelſche troupen trokken terug op den Escuriaal. Van daar hunne magt rigtende met de diviſie van *Salamanca*, trokken zy naar den zee kant. Wapens, kruid en kleederen, hebben zy ons gegeven, zeide eenen Spanjaard; maar hunne ſoldaaten, zyn alleen gekomen om ons aan te hitsen, om te doen dwaalen en ons te midden van den crisis te verlaten. — „ Maar, antwoorde een Fransch officier, zyt gy dan onkundig van de laatſte daden onzer geſchiedenis? Wat hebben zy voor den ſtadhouder gedaan, voor *Sardinien*, voor *Oostenryk*? Wat hebben zy onlangs voor *Rusland* gedaan? Wat hebben zy nog korter geleden voor *Zweeden* gedaan? Zy ſteeken overal den oorlog aan, zy deelen wapenen uit als vergif; maar zy gieten hun bloed niet dan voor hun eigen en perſoneele belanggens. Verwagt niet anders van hunne eigenzelfheid." — „ Ether, antwoordde den Spanjaard, hun zaak was de onze, 40 000 Engelſchen gevoegd by onze magten te *Tudela* en te *Espinoſa* kon de lotgevallen in het evenwigt brengen, en *Portugal* bevryden. Maar na daar ons leger van *Blake* ter linke, van die van het centrum, dat die van *Arragon* aan de regter zyde vernield zyn, dat *Spanje* byna verovert is, en dat de legers zal andere met dezelven te onderwerpen, wat zal er van *Portugal* worden? Het is te *Lisbon* niet dat zy hunne magt ... het is te *Espinoſa*, te *Burgos*, te *Tudela*, te *Somo Sierra* en voor *Madrid*."

Hier volgen de boven aangehaalde ſtukken.

No. I.

Aan myn heer den kommandant der ſtad Madrid.

Voor Madrid, *den* 3 *December* 1808.

De omſtandigheden des oorlogs het Franſche leger voor de poorten van *Madrid* gebragt hebbende, en alle toeſtel gemaakt zynde om die ſtad met geweld intenemen, oordeelde ik het voegzaam, en volgens het gebruik van alle natien u te ſommeren, myn heer de generaal, een zo gewigtige ſtad niet bloot te ſtellen aan al de yslykheden van eenen beſtorming, en zo veele vreedzaame inwoners het ſlagoffer van de rampen des oorlogs te maken. Willende niets ſparen om u over uwe waare toeſtand te verligten, zend ik uw de tegenwoorde Sommatie door een uwer officieren krygsgevangen gemaakt, die in het geval is geweest de middelen te zien, die het leger heeft om de Stad te onderwerpen.

Ontvangt, Mynheer de Generaal, de verzekering van myne hooge agting.

No. II.

Uit het Spaansch vertaald.

Aan Z. D. H. den Prins van *Neufchâtel*.

Monſeigneur,

Bevorens Uwe Hoogheid kathegoriſch te antwoorden, kan ik niet nalaten de geconſtitueerden magten van deze ſtad te raadplegen, en de gezindheden van het volk te kennen, hetzelve berigt gevende van de tegenwoordige omſtandigheden.

Te dien einden, ſmeeke ik Uwe Hoogheid my dezen dag van ſtilſtand te vergunnen, om deze pligten te vervullen, u belovende morgen vroeg of zelfs dezen nagt, ik myn antwoord door een Opper Officier zenden zal.

Ik verzoek Uw Hoogheid de verzekeringen der hoogagting voor aangenaam te houden, verſchuldigd aan deszelfs verheven rang en aan deszelfs verdienste.

Madrid, den 3 December 1808.

Doorlugtig Heer,

(get.) F. Marquis van CASTELAR.

No. III.

Aan den Generaal Kommandant van Madrid.

In het Keizerlyk leger voor *Madrid*, den 4 December 1808, 's morgens te 11 uur.

Myn Heer de generaal *Castelar*, *Madrid* te verdedigen is ſtrydig met de grondbeginzels des Oorlogs en onmenſchelyk voor de Inwoners. Z. M. gelast my u eene tweede ſommatie te zenden. Eene verbazende artillery ſtaat op de batteryen: ſchansgravers zyn gereed om u voornaamſte gebouwen te doen ſpringen, kolonnen ſtaan voor de uitgangen der ſtad, waarvan eenige kompagnien voltigeurs zig meester gemaakt hebben; maar de Keizer ſteeds eedelmoedig in den loop zyner overwinningen, ſchort den aanval tot twee uur. De ſtad *Madrid* moet op beſcherming en zekerheid hopen voor haare vredegezinde inwoners, voor den godsdienst, voor deszelfs bedienaaren; eindelyk de vergetelheid van het voorledenen. Heist de witte vlag op voor twee uur, en zend commisſarisſen, ten einde wegens de overgaaf der ſtad te handelen.

Ontfangt, Myn Heer de Generaal, enz.

De Majoor-Generaal. (Get.) ALEXANDRE.

In 's HAGE, by PIETER FREDERIK GOSSE, Stads-Drukker, op de Princegragt.